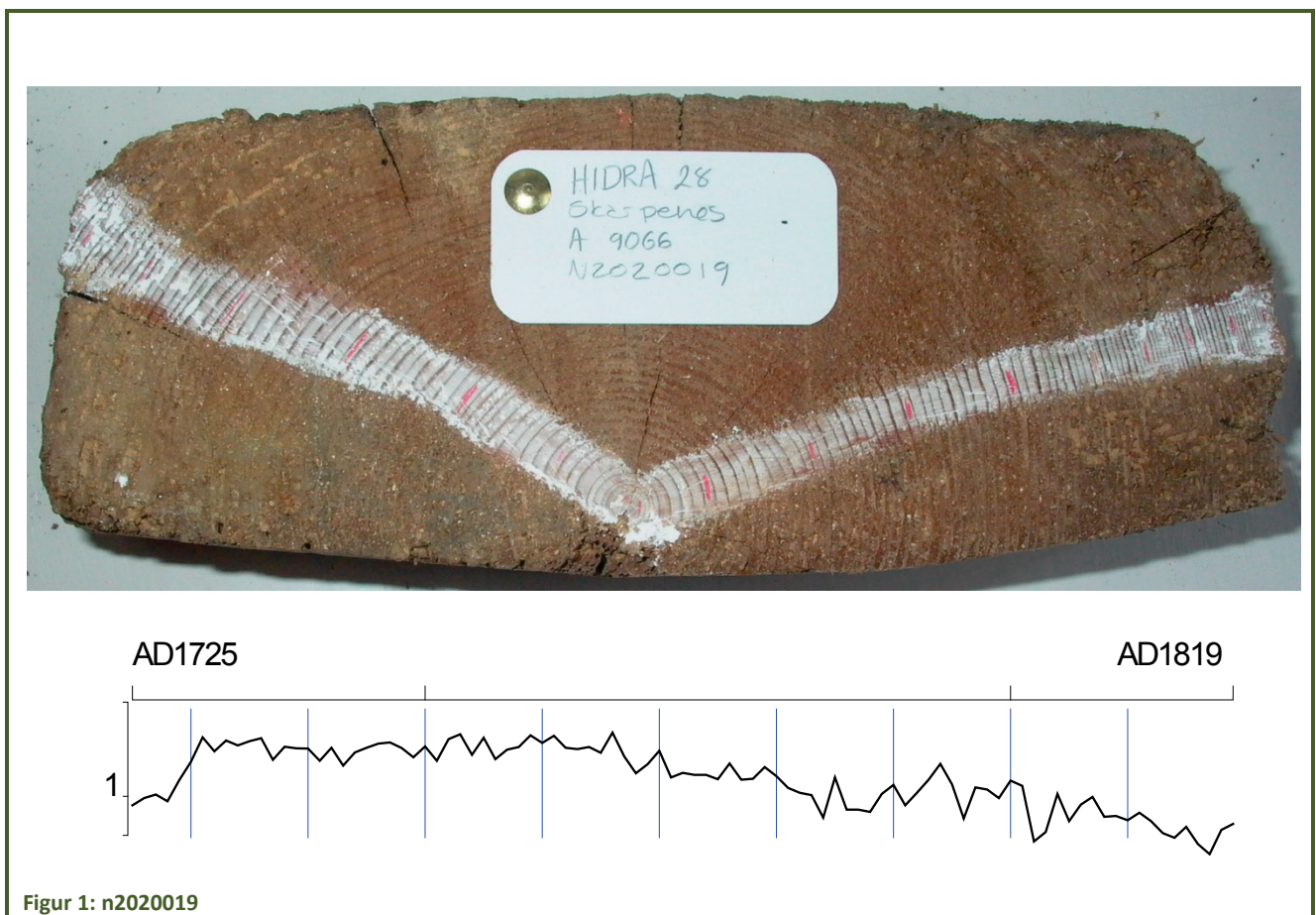

Dendrokronologiske undersøgelser af prøver fra Skarpenes, Vest-Agder fylke; Norge

Af Charlotte Kure Brandstrup

Vest-Agder fylke, Norge

Skarpenes

Hidra "28"

Flekkefjord 1004

Gnr./Bnr.: 58/2

Kordinater: 58.26620/6.45541

Fylke konservatoren i Vest-Agder fylke

Prøver taget af Niels Bonde, Claudia Baittinger og Helge Paulsen.

26-04-2011

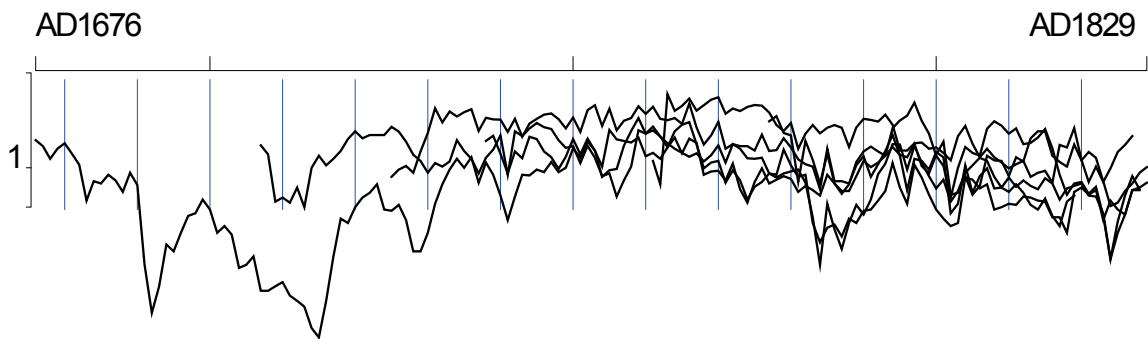
Undersøgt af Charlotte Kure Brandstrup, med henblik på datering og grundkurve opbygning.

NNU j.nr. A9066

Vågningshus Skarpenes

8 prøver af fyr (*Pinus* sp.) undersøgt. 5 skiver af udskiftet tømmer fra køkkenet og 3 boreprøver fra stuen. 6 prøver er dateret, 4 skiver fra køkkenet og 2 boreprøver fra stuen. Tre af prøverne har "waldkante" og én har markeret splintved.

Undersøgelserne viser, at huset er bygget med træer der er fældet fra vinteren 1827/28 til vinteren 1829/30 (Diagram 1). Prøverne n2020029, n2020049 og n2020039 har waldkante bevaret. Så vidt det kan bedømmes, er den sidst dannet årring fuldstændig med høstved og træerne er dermed fældet i vinterhalvåret (uden for vækstsæson). Prøve n2020019 har splintved, der kan bestemmes. Det må formodes at huset er blevet bygget i 1830. Formentlig ikke meget senere, idet vi går ud fra, at tømmeret, i henhold til sædvane, blev anvendt med det samme.

Figur 2 Daterede kurver

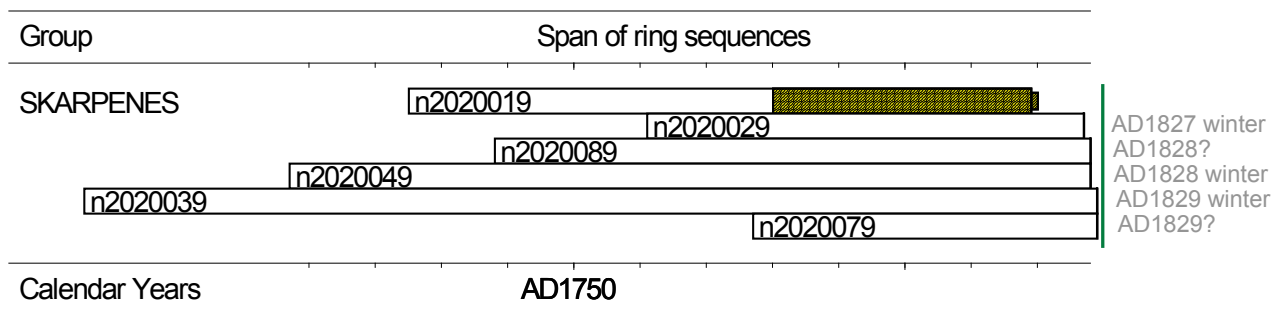

Diagram 1 Datering af de 6 prøver

Prøverne n2020019, n2020039, n2020049, n2020079 og n2020089 krydsdaterer fint med hinanden (Tabel a). N2020029 krydsdaterer ikke så godt med n2020049 ($t=0,17$) og n2020089 ($t=1,84$), dette kan betyde at træet har et andet oprindelses sted.

Tabel a matrix over krydsdatering

Kurve	-	-	n2020089	n2020019	n2020029	n2020039	n2020049	n2020079
-	start	dates	AD1738	AD1725	AD1761	AD1676	AD1707	AD1777
-	dates	end	AD1828	AD1819	AD1827	AD1829	AD1828	AD1829
n2020089	AD1738	AD1828	*	6.91	1.84	4.50	5.57	3.07
n2020019	AD1725	AD1819	*	*	3.07	6.95	6.92	4.23
n2020029	AD1761	AD1827	*	*	*	2.37	0.17	2.43
n2020039	AD1676	AD1829	*	*	*	*	3.80	5.84
n2020049	AD1707	AD1828	*	*	*	*	*	4.35
n2020079	AD1777	AD1829	*	*	*	*	*	*

Kurverne er sammenregnet til en middelkurve n202m002 på 154 år som dækker perioden 1676 til 1829.

Tabel b viser at middelkurven daterer meget fint ($t=8,98$) med grundkurven for Vest-Agder (nomk0902).

Tabel b Synkroniserede værdier med grundkurver

kurve	-	-	n202m002	
-	start	dates	AD1676	
-	dates	end	AD1829	
nomk0501	AD1319	AD1856	1.28	BUSKERUD/OESTLANDET 1319-1856
nomk0504	AD1009	AD1856	1.37	MK OESTLAND 1009-1856
nomk0505	AD871	AD1988	1.27	mk oestlandet 99200001 871-1988
nomk0801	AD1352	AD1700	0.30	AUST AGDER 08 MK FUR 1352-1701
nomk0803	AD1345	AD1780	1.49	AUST-AGDER MK FYR 1345-1780
nomk0809	AD1584	AD1864	4.47	Agder Terje/Thomas
nomk0902	AD1725	AD1853	8.98	Vest-Agder Aseral 1725 1853
nomk1204	AD765	AD1996	2.38	Vestlandet 765-1996 NOMK1204
nomk1205	AD1785	AD1997	0.49	NO61001-4 Sognefj recent
nomk1403	AD801	AD1979	2.39	Troendelag 98 801-1979 FYR
nomk1501	AD1451	AD1799	2.63	Roros Hus 1550101-150
nomk1601	AD1422	AD1843	0.19	nordland furu 1422-1843
superno1	AD781	AD1988	4.26	nomk0-alle
superno2	AD765	AD1997	3.16	nomk1.
superno3	AD801	AD1981	2.38	nordnorge nomk1403+30222629+3074
superno4	AD900	AD1981	2.67	nord jampin02+30222669+30740449
superno5	AD801	AD1981	2.74	nomk1403+30222629+30740449+jampi
supersyd	AD1345	AD1864	4.57	nomk08+09

Katalog over undesøgte prøver

N2020089.d

Title : A9066 Hydra 28 Skarpenes stue
Raw Ring-width PISY data of 91 years length
Dated AD1738 to AD1828
0 sapwood rings and possible bark surface
Average ring width 94.09 Sensitivity 0.20
Interpretation AD1828?

N2020019.d

Title : A9066 Hydra 28 Skarpenes køkken
Raw Ring-width PISY data of 95 years length
Dated AD1725 to AD1819
39 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 153.23 Sensitivity 0.21
Interpretation AD1820-70

N2020029.d

Title : A9066 Hydra 28 Skarpenes køkken
Raw Ring-width PISY data of 67 years length
Dated AD1761 to AD1827
0 sapwood rings and winter bark surface
Average ring width 177.31 Sensitivity 0.18
Interpretation AD1827 winter

N2020039.d

Title : A9066 Hydra 28 Skarpenes køkken
Raw Ring-width PISY data of 154 years length
Dated AD1676 to AD1829
0 sapwood rings and winter bark surface
Average ring width 86.32 Sensitivity 0.22
Interpretation AD1829 winter

N2020049.d

Title : A9066 Hydra 28 Skarpenes køkken
Raw Ring-width PISY data of 122 years length
Dated AD1707 to AD1828
0 sapwood rings and winter bark surface
Average ring width 107.44 Sensitivity 0.22
Interpretation AD1828 winter

N2020059.d

Title : A9066 Hydra 28 skarpenes køkken
Raw Ring-width PISY data of 229 years length
Undated; relative dates - 0 to 228
0 sapwood rings and possible bark surface
Average ring width 57.18 Sensitivity 0.26

N2020069.d

Title : A9066 Hydra 28 Skarpenes stue s
Raw Ring-width PISY data of 53 years length
Undated; relative dates - 0 to 52
0 sapwood rings and possible bark surface
Average ring width 183.64 Sensitivity 0.18

N2020079.d

Title : A9066 Hydra 28 Skarpenes stue S
Raw Ring-width PISY data of 53 years length
Dated AD1777 to AD1829
0 sapwood rings and possible bark surface
Average ring width 128.13 Sensitivity 0.25
Interpretation AD1829?

FELTRAPPORT

BYGNINGSVERN FYLKESKONSERVATOREN I VEST-AGDER

Dendrokronologisk objekt:	Hidra '28', Skarpenes
Fylke:	Vest-Agder
Kommune nr.:	Flekkefjord 1004
Gnr/Bnr:	58/2
Koordinater:	58.26620/6.45541
Prøvene tatt av:	HP+NB+CB+IV+KOJ
Dato for prøver:	26-04-2011

Prøvenr.	prøve	Rom	Bark	Yte	Bearb.	våningshus
1	skive	køkken		X	X	Veggstokke, husets vestvegg, lagret på gården
2	skive	køkken		X	X	Veggstokke, husets vestvegg, lagret på gården
3 A+B	skive	køkken		X	X	Veggstokke, husets vestvegg, lagret på gården, med laft
4	skive	køkken		X	X	Veggstokke, husets vestvegg, lagret på gården
5 A+B	skive	køkken		X	X	Veggstokke, husets vestvegg, lagret på gården, med laft
6	boreprøve	stuen mot sør		X	X	Veggstokke, vestvegg, 2. stakk over gulv
7	boreprøve	stuen mot sør		X	X	Veggstokke, vestvegg, 1. stakk over gulv
8	boreprøve	stuen mot sør		X	X	Veggstokke, vestvegg, 3. stakk over gulv på 2. etage, se tegning

KOMMENTARER:

2 delprøver med laft bliver hos HP